

Bioforsk Rapport

Bioforsk Report

Vol. 9 Nr. 53, 2014

Naturtypekartlegging og overvåkingsmetodikk for Røstøyan landskapsvernområde og Nykan naturreservat i Røst kommune

Annette Bär & Thomas Holm Carlsen

Bioforsk Nord Tjøtta

Hovedkontor/Head office
Frederik A. Dahls vei 20
N-1432 Ås
Tel.: (+47) 40 60 41 00
post@bioforsk.no

Bioforsk Nord
Tjøtta
8860 Tjøtta
Tel.: (+47) 40 60 41 00
tjotta@bioforsk.no

Tittel/Title:

Naturtypekartlegging og overvåkningsmetodikk for Røstøyan landskapsvernområde og Nykan naturreservat i Røst kommune

Forfatter(e)/Author(s):

Annette Bär & Thomas Holm Carlsen

<i>Dato/Date:</i> 25.03.2014	<i>Tilgjengelighet/Availability:</i> Åpen	<i>Prosjekt nr./Project No.:</i> 420233	<i>Saksnr./Archive No.:</i>
<i>Rapport nr./Report No.:</i> 9(53) 2014	<i>ISBN-nr./ISBN-no:</i> 978-82-17-01252-8	<i>Antall sider/Number of pages:</i> 58	<i>Antall vedlegg/Number of appendices:-</i> -

<i>Oppdragsgiver/Employer:</i> Fylkesmannen i Nordland v/miljøvern avdelingen	<i>Kontaktperson/Contact person:</i> Mia Husdal
--	--

<i>Stikkord/Keywords:</i> Fuglefjell, naturbeitemark, slåttemark, naturtyper, Røst, overvåking, bevaringsmål	<i>Fagområde/Field of work:</i> Arktisk landbruk og utmark
---	---

<i>Sammendrag:</i> Det ble gjennomført en naturtypekartlegging i Røstøyan landskapsvernområde og Nykan naturreservat i juni 2013 som hadde fokus på naturtypene fugleberg, kulturmarkseng og kystlynghei. Verdifulle naturtyper (jfr. DN-håndbok 13 og DN-faktaark) ble avgrenset, beskrevet og verdisatt iht. kriteriene for naturbaseregistrering av verdifulle naturtyper. I tillegg ble det valgt ut bevaringsmål for hver naturtype som skal være retningsgivende i overvåking og tilstandsvurdering av verneverdiene i framtiden. Resultatene fra kartleggingen skal danne grunnlag for utarbeidelsen av en forvaltningsplan som også skal inkludere et overvåkningsopplegg for verneområdene.

<i>Fylke/County:</i> Nordland	<i>Kommuner/Municipalities:</i> Røst
----------------------------------	---

Godkjent / Approved

Prosjektleder / Project leader

Håkon Sund, avdelingsleder

Annette Bär, forsker

Forord

Fylkesmannen i Nordland står bak oppdraget om naturtypekartlegging innenfor Røstøyan landskapsvernområde og Nykan naturreservat i Røst kommune som også inkluderer å definere bevaringsmål og utarbeide et overvåkingskonsept for området. Dette med bakgrunn i at Fylkesmannen skal starte arbeidet med å utarbeide en forvaltningsplan basert på dette oppdraget.

Med dette vil vi takke Fylkesmannen for oppdraget. Vi takker også Norsk landbruksrådgiving på Leknes v/Gustav Karlsen og sauebøndene Kari-Anne Nilsen og Toril Jørgensen for informasjon om beitebruk og planene framover.

Tjøtta, 25.03.2014

Annette Bär og Thomas Holm Carlsen
Bioforsk Nord Tjøtta

Innhold

Innhold	5
Sammendrag	6
1 Innledning	7
2 Metode	8
3 Registrerte naturtyper.....	10
Områdenavn: Vedøya.....	11
Områdebeskrivelse	11
Områdenavn: Storfjellet.....	17
Områdebeskrivelse	17
Områdenavn: Melholmen	23
Områdebeskrivelse	23
Områdenavn: Sandøya	28
Områdebeskrivelse	28
Områdenavn: Ellefsnyken	33
Områdebeskrivelse	33
Områdenavn: Trenyken	39
Områdebeskrivelse	39
Områdenavn: Hernyken.....	44
Områdebeskrivelse	44
Områdenavn: Skomvær	49
Områdebeskrivelse	49
4 Overvåking av naturverdier	54
4.1 Naturtyper, bevaringsmål, tilstandsvariabler og overvåkingsmetodikk	54
Fuglefjell	55
Slåttemark	56
Naturbeitemark	57
Kilder	58

Sammendrag

Det ble gjennomført en naturtypekartlegging i Røstøyan landskapsvernområde og Nykan naturreservat i juni 2013 som hadde fokus på naturtypene fugleberg, kulturmarkseng og kystlynghei. Verdifulle naturtyper (jfr. DN-håndbok 13 og DN-faktaark) ble avgrenset, beskrevet og verdisatt iht. kriteriene for naturbaseregistrering av verdifulle naturtyper. Skjøtselstiltak har blitt foreslått der det er behov for skjøtsel for å sikre verdiene. I tillegg ble det valgt ut bevaringsmål for hver naturtype som skal være retningsgivende i overvåking og tilstandsvurdering av verneverdiene i framtiden. Resultatene fra kartleggingen skal danne grunnlag for utarbeidelsen av en forvaltningsplan som også skal inkludere et overvåkingsopplegg for verneområdene. Under kartleggingen ble det registrert fem lokaliteter i Røstøyan landskapsvernområde (to fuglefjell-lokaliteter med stor verdi (A), to naturbeitemark med middels verdi (B) og en slåttemark med lav verdi (C). For Nykan naturreservat ble det kartlagt tre fuglefjell med stor verdi (A).

Det ble satt opp forslag til overvåkingsopplegg for hver naturtype. Opplegget omfatter tre bevaringsmål med tilhørende fem tilstandsvariabler som skal fange opp tilstandsendringer ved å sammenligne dataene med en referansetilstand. Endringer deles inn i tilstandsklasser god, middels, dårlig og vil/kan utløse aktive tiltak som må settes i gang dersom naturverdiene er truet.

1 Innledning

Fylkesmannen i Nordland skal starte arbeidet med å utarbeide forvaltningsplan for Røstøyan landskapsvernområde og Nykan naturreservat i Røst kommune. I alle nye forvaltningsplaner for verneområder skal det defineres bevaringsmål med tanke på overvåking av verneverdiene. For å få utarbeidet bevaringsmål bør man ha god oversikt over dagens tilstand i området som dermed vil fungere som referansetilstand ved senere overvåking og tilstandsvurderinger.

Dette prosjektet har hatt som formål å kartlegge naturtyper i Røstøyan landskapsvernområde og Nykan naturreservat. I tillegg har det blitt valgt ut naturverdier for fastsetting av bevaringsmål og videre overvåking. Skjøtselstiltak har blitt foreslått der det er behov for skjøtsel for å sikre verdiene. Resultatene fra kartleggingen skal danne grunnlag for utarbeidelsen av forvaltningsplan med bevaringsmål for verneområdene.

For prosjektet ble det lagt følgende føringer fra Fylkesmannen:

- Kartlegging av naturtyper har hovedfokus på
 - Fuglefjell-eng (T15)
 - Kulturmarkseng (T4) og
 - Kystlynghei (T5)

- Befaring av verdifulle områder tilknyttet fritidsbebyggelse og Skomvær fyr skal prioriteres

2 Metode

Jfr. føringer fra Fylkesmannen for kartlegging av naturtyper (fuglefjell, kulturmarkseng og kystlynghei) og de økonomiske rammene for prosjektet ble det laget en prioriteringsliste over hvilke områder som skulle befares i 2013. Det ble valgt ut åtte lokaliteter (fra nord til sør): Vedøya, Storfjellet, Melholmen, Sandøya, Ellefsnyken, Trenyken, Hernyken og Skomvær.

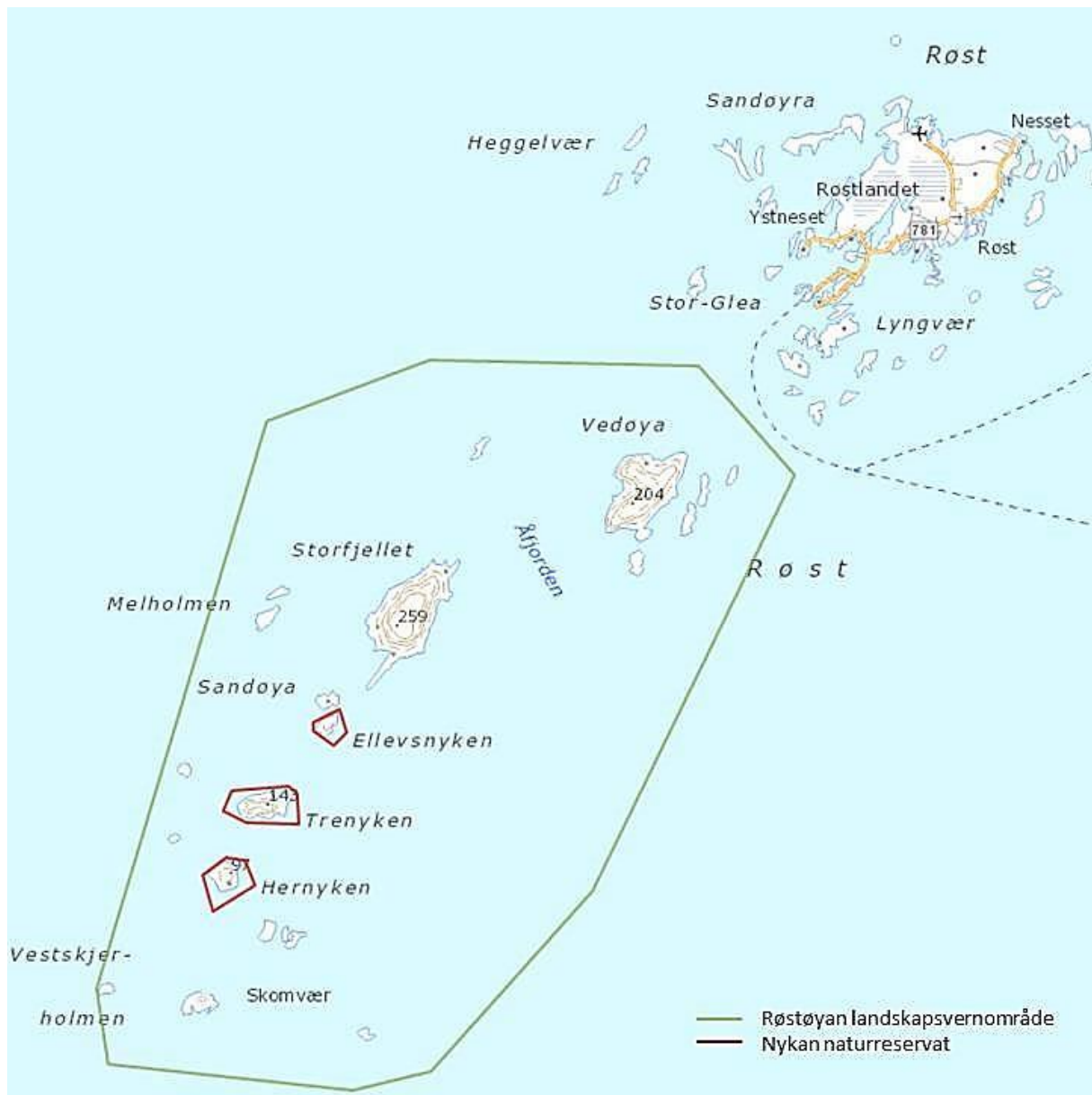
Kartlegging av de utvalgte lokalitetene ble gjennomført 24.-26.06.2013 av Annette Bär og Thomas Holm Carlsen. For å ta seg rundt ble det brukt båt og kartlegging var i stor grad avhengig av vind og værforholdene. Stort sett var det gode forhold slik at det var mulig å legge til land. Ilandstigning og kartlegging med fullstendig artsliste ble redusert til et minimum både på grunn av å forhindre mest mulig forstyrrelse av fuglelivet, men også pga. begrenset økonomisk ramme. Beskrivelsen av lokalitetene støtter seg i tillegg på tidligere befaringer, spesielt den av Ann Norderhaug og Mats Nettelbladt fra 2006. Verdifulle naturtyper ble avgrenset på kart etter DN-håndbok 13 og de nye faktaarkene for fuglefjell, naturbeitemark og slåttemark. Det må nevnes at kunnskapsgrunnlaget for naturtypen fuglefjell er dårlig i Norge slik at det ikke foreligger et utfyllende faktaark. Dette har også konsekvenser for verdisetting hvor det anbefales å bruke viltverdiene for verdisetting av fuglefjell-lokalitetene (Gaarder m.fl. 2012). Hver lokalitet ble også dokumentert med foto. Under feltarbeid ble det hentet inn informasjon fra sauebønder om beitebruk av øyene.

Skjøtselsbehov og -tiltak omtales for de aktuelle lokalitetene i områdebeskrivelsen under «skjøtsel og hensyn». For Skomvær skal det utarbeides en detaljert skjøtselsplan av brukeren Kari-Anne Nilsen i løpet av 2014.

Vurderingen av bevaringsmål med aktuelle tilstandsvariabler og overvåkingmetodikk for de restriktive naturtypene ble foretatt i henhold til DN-utredninger om kulturmark og havstrand og deres tilstand og overvåking (Lundberg 2013, Bär 2013). Forslag til overvåking ble gjort med utgangspunktet i naturtypene som dermed samler flere lokaliteter. Det å finne gode bevaringsmål for overvåking av fuglefjell kan være utfordrende både på grunn av dårlig kunnskapsstatus og fordi mange faktorer som påvirker tilstanden av lokaliteten ligger utenfor lokalitetenes avgrensning (mattilgang i sjøen, populasjonssvingninger, m.m.).

Rapporteringen er gjort digitalt gjennom innlegging i ACESSdatabasen, i tillegg til foreliggende Bioforskrapport. Denne informasjon vil legges ut av Fylkesmannen i Nordland v/miljøvernveddelinga på Miljødirektoratet sin nettbaserte tjeneste Naturbase (www.naturbase.no). Den samme informasjon om lokalitetene som presenteres i Naturbase blir også presentert i denne rapport.

Figur 1 viser kartleggingsområde med avgrensingen for Røstøyan landskapsvernområde og Nykan naturreservat.

Figur 1: Kartleggingsområde ligger innenfor Røstøyen landskapsvernområde (grønt ramme) og Nykan naturreservat (rødt ramme) i Røst kommune, Nordland.

3 Registrerte naturtyper

Det ble registrert fem lokaliteter i Røstøyan landskapsvernområde og tre lokaliteter i Nykan naturreservat (tabellene 1 og 2).

Under kartleggingen ble det ikke funnet lokaliteter med kystlynghei (T5). Under hovedtypen kulturmarkseng (T4) ble det kartlagt både slåttemark og naturbeitemark. I tillegg ble det registrert naturtypen fuglefjell. Fuglefjell deles inn i to utforminger: fugleberg og fuglefjell-eng. Den prosentvise og arealmessige fordelingen mellom de to utformingene er vanskelig å estimere siden fugleberg omfatter mer eller mindre loddrette fjellvegger som ikke kan arealberegnes basert på flybilder.

Tab. 1: Lokaliteter i Røstøyan landskapsvernområde.

Lokalitet	Naturtype	Verdi
Vedøya	Fuglefjell	A
Storfjellet	Fuglefjell	A
Melholmen	Naturbeitemark	B
Sandøya	Naturbeitemark	B
Skomvær	Slåttemark	C

Tab. 2: Lokaliteter i Nykan naturreservat.

Lokalitet	Naturtype	Verdi
Ellefsnyken	Fuglefjell	A
Trenyken	Fuglefjell	A
Hernyken	Fuglefjell	A

Områdenavn: Vedøya
Områdenummer: 185610006

Navn på lokaliteten Vedøya		Kommune Røst		Områdenr. 185610006		
ID i Naturbase BN00037421 Bunesbukta (viktige naturtyper)		*Registrert i felt av: Annette Bär og Thomas H. Carlsen		Dato: 25.06.2013		
Evt. tidligere registreringer og andre kilder (skriftlige og muntlige) Strann, K.-B. et al. 2006. Biologisk mangfold. Røst kommune. NINA Rapport 138 Norderhaug, A., Johansen, A. & Carlsen, G. 2008. Innspill til forvaltningsplan for jordbrukslandskapet i Røst kommune. «Utvalgte kulturlandskap i jordbruket i Nordland»				Skjøtselsavtale: Inngått år:- Utløper år:-		
Hovednaturtype: G10 Fuglefjell - 90 %		% andel		Utforminger: G1002 Fuglefjell-eng - 70 % G1001 Fugleberg - 20 % D0415 Svak lågurtbeiteeng - 10 %		
Tilleggsnaturtyper: D04 Naturbeitemark - 10 %						
Verdi (A, B, C): A		Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.) Bilder				
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11) --						
Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):		Vegetasjonstyper: X2 Fuglegjødset Kystvegetasjon - X2a lav- utforming 20 % - X2b gras/urte- utforming 70 % G4a Frisk fattigeng, vanlig utforming
< 20 m		God	x	Slått	Torvtekt	
20 - 50 m	x	Svak		Beite	x Brenning	
50-100 m		Ingen		Pløying	Park/hagestell	
> 100 m		Gjengrodd		Gjødsling		
		Dårlig		Lauving		

Områdebeskrivelse

Innledning

Deler av Vedøya ble befart 26.06.2013 av Annette Bär og Thomas H. Carlsen i forbindelse med naturtypekartlegging i Røstøyan landskapsvernområde og Nykan naturreservat. Kartleggingen skal danne grunnlag for utarbeidelsen av forvaltningsplanen for disse områdene som også tar høyde for overvåking av fastsatte bevaringsmål.

Tidligere har lokaliteten blitt befart som en del av områdeutvelgelsen for status som «utvalgt kulturlandskap» (2008) og i sammenheng med naturtypekartlegging i Røst kommune (2006). På grunnlag av kartleggingen i 2006 ble lokaliteten BN00037421 Bunesbukta (viktige naturtyper) registrert i naturbasen. Den nye kartleggingen fra 2013 med områdeavgrensning, klassifisering og områdebeskrivelse skal erstatte lokaliteten Bunesbukta.

Beliggenhet og naturgrunnlag

Sørvest for Røstlandet i Røst kommune ligger Vedøya mellom Lyngværet og Storfjellet. Øya er et stort fuglefjell og med det høyeste punktet 204 m o.h. Vedøya ligger i mellomboreal vegetasjonssone med sterkt oseanisk, humid klima.

Vedøya er en del av Røstøyen landskapsvernområde. Verneformålet gjelder først og fremst viktige hekkeområder for sjøfugl, på Vedøya særlig krykkje, lunde, lomvi, alke, teist og havsvale.

Naturtypeavgrensingen for fuglefjellet omfatter hele øya ovenfor strandberget. Platået på toppen er tatt ut siden den ikke er påvirket av fuglegjødning og tidligere ble slått.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Lokaliteten er klassifisert som fuglefjell (G10) og omfatter hele øya ovenfor strandberget unntatt platået på toppen (707 daa). Naturtypen har fått rødlistestatus VU (sårbar) som følge av sterk tilstandsreduksjon, indirekte forårsaket av nedgang i fuglebestandene.

I de bratteste partiene med fast fjell og uten jordlag, dvs. spesielt fjellssidene Melandsfloget, Måsfloget, Vestveggen og Nesfloget, finnes utformingen fugleberg (G1001). Fuglefjell-eng (G1002) forekommer under fugleberget og viser forskjellige bratthetsgrader. De bratte fjellveggene som er jorddekt er urtedominert, mens de flatere arealene nedenfor fugleberget består av et åpent grasdekt jordlag med varierende andel av bare og vegetasjonsdekte steinblokker. I de flatere partiene opptrer fuglefjell-eng i mosaikk med naturbeitemark. Her er beitepåvirkningen størst og grasarter dominerer. Dette gjelder spesielt østsiden helt opp til toppen og på vestsiden og nordsiden nedenfor fugleberget og ned til sjøen. Det er sau på beite året rundt. Vegetasjonstypen på fugleberg defineres som fuglegjødning kystvegetasjon med lavutforming (X2a) mens det finnes en gras/urterik vegetasjonstypoutforming (X2b) der det ble kartlagt fuglefjell-eng.

Artsmangfold

Artsmangfoldet ble bare registrert i stikkprøver og på plasser der det var framkommelig. Arter på fugleberg ble ikke registrert. Noen interessante funn er beskrevet fra tidligere kartlegginger som f.eks. forekomsten av en rødlistet moseart, orejamnemoser (NT) og flere sjeldne moser (musehalemose, sprikemoldmose og sumpstremose). Forekomstene kan ikke bekreftes i denne kartleggingen. Vegetasjonen i fuglefjell-eng er frodig. I de sterkt fuglegjødningpåvirkede deler dominerer nitrofile urter som strandsmelle, rød jonsokkblom, skjørbuksurt og engsyre. Der fuglegjødning er noe mindre og beitepåvirkning sterkere øker andelen av grasarter. Typiske grasarter er rødsvingel, engkvein, gulaks, rapp sp. og smyle. Av urter forekommer i tillegg vanlig arve, engfrytle, blåklokke, balderbrå, ryllik og hundekjeks.

Bruk, tilstand og påvirkning

Naturtypen er i første rekke betinget av gjødning fra hekkende sjøfugl. Påvirkningsgraden av fuglegjødning har variert en del gjennom årene siden den er avhengig av bestandsstørrelsen av hekkende fugler som igjen er påvirket av mattilgangen i sjøen.

På Vedøya har det i tillegg vært vanlig med saubeite og beitepåvirkningen er tydelig bl.a. i form av tråkkspor. Sauene går over hele øya. Til håndtering av sauene er det satt opp gjerdeanlegg for samling av sau i forbindelse med klipping og sanking. Et sperregjerde finnes også oppe i fjellet der sauen erfaringsmessig går seg fast.

Fremmede arter

Ingen registrering av fremmede arter.

Kulturminner

Automatisk fredete og nyere tids kulturminner på nordsida: hustuffer, bosetningsplass.

Verdifull kvartærgeologisk lokalitet: kysthule. Kysthulen ligger i Vishelleren på nordsida og er 50 m lang. Sammen med kysthulen på Trenyken representerer disse de eldste strandlinjedannelsene i fylke.

Skjøtsel og hensyn

Vedøya er et svært viktig fuglefjell i kommunen (Strann m.fl. 2006) med en rekke hekkende sjøfugl, først og fremst krykkje og lunde. Mange faktorer for bevaring av verdifulle fuglefjell ligger utenfor selve lokaliteten. Det er næringstilgangen i sjøen som har størst betydning for aktivitet av sjøfugl i fuglefjell, men også andre naturlige svingninger i sjøfuglbestander, faren for å drukne i fiskeredskaper og det å bli utsatt for oljesøl kan påvirke populasjonen og dermed tilstanden av fuglefjellet. Det er først og fremst beskyttelsen av sjøfugler mot forstyrrelse og beskatning som er aktuell som lokale tiltak. Vedøya er en del av Røstøyan landskapsvernområde, men det gjelder ikke noen spesielle restriksjoner for ferdsel. Betydning av beite for utformingen av fuglefjell-eng er lite undersøkt. Beiting ansees ikke som forstyrrende faktor for hekkingen men heller bidrar til variasjon i vegetasjonssammensetning og et noe høyere artsmangfold på øya siden den holder vegetasjonen åpen, reduserer oppsamling av næringsstoffer og dermed dominans av enkelte nitrofile og konkurransedyktige arter. Det anbefales å fortsette med saubeiting i samme omfang som det har vært tradisjon for.

Del av helhetlig landskap

Vedøya ligger i Røstøyan landskapsvernområde. Området har også fått status som RAMSAR-område.

Verdibegrunnelse

Vedøya ansees som et svært viktig fuglefjell i kommunen og Strann m.fl. (2006) har vurdert øya som svært viktig viltområde - verdi A. Kontinuerlig beiting styrker verdisettingen siden den bidrar til økt variasjon og artsmangfold.

Figur 2: Fuglefjell på Vedøya. Fjellplatået i midten er tatt ut av lokaliteten siden dette arealet ble tidligere slått og brukt til beite, men er ikke fuglegjødset som de andre områdene på øya.

Bilder fra lokaliteten

Figur 3. Bunesbukta på Vedøya med blick nordover (øverst), inn i bukta (i midten) og sørover (nederst) (Foto: A. Bär).

Figur 4. Nordsiden av Vedøya. (Foto: T. H. Carlsen).

Figur 5. Vestveggen sett fra nordsiden av Vedøya. (Foto: T. H. Carlsen).

Figur 6. Østsiden av Vedøya. (Foto: T. H. Carlsen).

Områdenavn: **Storfjellet**
 Områdenummer: **185610007**

Navn på lokaliteten Storfjellet		Kommune Røst	Områdenr. 185610007
ID i Naturbase BA00024427 (viltforekomst)	*Registrert i felt av: Annette Bär og Thomas H. Carlsen		Dato: 26.06.2013
Evt. tidligere registreringer og andre kilder (skriftlige og muntlige) Strann, K.-B. et al. 2006. Biologisk mangfold. Røst kommune. NINA Rapport 138 Norderhaug, A., Johansen, A. & Karlsen, G. 2008. Innspill til forvaltningsplan for jordbrukslandskapet i Røst kommune. «Utvalgte kulturlandskap i jordbruket i Nordland»			Skjøtselsavtale: Inngått år:- Utløper år:-
Hovednaturtype: % andel G10 Fuglefjell - 85 %		Utforminger: % andel G1001 Fugleberg - 10 % G1002 Fuglefjell-eng - 75 % D0415 Svak lågurtbeiteeng - 15 %	
Tilleggsnaturtyper: D04 Naturbeitemark - 15 %			
Verdi (A, B, C): A		Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.) Bilder	
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11) -			
Stedkvalitet			Vegetasjonstyper:
Tilstand/Hevd		Bruk (nå):	
< 20 m	God x	Slått	Torvtekt
20 - 50 m x	Svak	Beite x	Brenning
50-100 m	Ingen	Pløying	Park/hagestell
> 100 m	Gjengrodd	Gjødsling	X2 Fuglegjødset kystvegetasjon X2a lav- utforming 10 % X2b gras/urterik- utforming 75 % G4a Frisk fattigeng, vanlig utforming 15 %
	Dårlig	Lauving	

Områdebeskrivelse

Innledning

Storfjellet ble befart 26.06.2013 av Annette Bär og Thomas H Carlsen i forbindelse med naturtypekartlegging i Røstøyan landskapsvernområde og Nykan naturreservat. Kartleggingen skal danne grunnlag for utarbeidelsen av forvaltningsplanen for disse områdene som også tar høyde for overvåking av fastsatte bevaringsmål.

Tidligere har lokaliteten blitt befart som en del av områdeutvelgelsen for status som «utvalgt kulturlandskap» (2008) og i sammenheng med naturtypekartlegging i Røst kommune (2006).

Beliggenhet og naturgrunnlag

Sørvest for Røstlandet i Røst kommune ligger Storfjellet mellom Ellefsnyken og Vedøya. Øya er et stort fuglefjell med det høyeste punktet 259 m o.h. Storfjellet ligger i mellomboreal vegetasjonssone med sterkt oseanisk, humid klima.

Storfjellet er en del av Røstøyan landskapsvernområde. Verneformålet gjelder først og fremst viktige hekkeområder for sjøfugl, på Storfjellet særlig lundefugl, lomvi, alke, teist og toppskarv. Naturtypeavgrensingen for fuglefjellet omfatter hele øya ovenfor strandberget. Platået på toppen av Storfjellet er tatt ut siden den ikke er påvirket av fuglegjødning og tidligere ble slått.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Lokaliteten er klassifisert som fuglefjell (G10) og omfatter hele øya ovenfor strandberget unntatt platået på toppen av Storfjellet (754 daa). Naturtypen har fått rødlistestatus VU (sårbar) som følge av sterk tilstandsreduksjon, indirekte forårsaket av nedganger i fuglebestandene.

I de bratteste partiene med fast fjell og uten jordlag, dvs. fjellsidene til Storfjellet, finnes det utformingen fugleberg (G1001). Fuglefjell-eng (G1002) forekommer under fugleberget og viser forskjellige bratthetsgrader. Utformingen består av et åpent grasdekt jordlag med varierende andel av bare og grasdekte steinblokker. Fuglefjell-eng opptrer i mosaikk med naturbeitemark av typen svak lågurtbeiteeng (D0415). Blant øyene i Røstøyan landskapsvernområde framstår Storfjellet som minst påvirket av fuglegjødning og mest påvirket av beite. Vegetasjonstypen på fugleberg defineres som fuglegjødning kystvegetasjon med lavutforming (X2a) mens det finnes en gras/urterik vegetasjonstypoutforming (X2b) der det ble kartlagt fuglefjell-eng. Naturbeitemark ble kartlagt med vegetasjonstype frisk fattigeng (G4).

Artsmangfold

Artsmangfoldet ble registrert i stikkprøver og bruk av kikkert. Arter på fugleberg ble ikke registrert. Vegetasjonen i fuglefjell-eng er frodig og grasdominert. Der fuglegjødning er noe mindre og beitepåvirkning sterkere øker andelen av grasarter. Typiske grasarter er rødsvingel, engkvein, gulaks og smyle, men også sølvbunke, finnskjegg og rapp sp. finnes. Av urter forekommer engsyre, fuglevikke, ryllik, blåklokke, tiriltunge, hundekjeks, strandmelle og rød jonsokkblom.

Bruk, tilstand og påvirkning

Naturtypen fuglefjell er i første rekke betinget av gjødning fra hekkende sjøfugl. Påvirkningsgraden av fuglegjødning har variert en del gjennom årene siden den er avhengig av bestandsstørrelsen av hekkende fugler som igjen er påvirket av mattilgangen i sjøen.

På Storfjellet har det i tillegg vært vanlig med saubeite og beitepåvirkningen er tydelig bl.a. i form av tråkkspor. Sauene settes i land på nordsiden. Til håndtering av sauene er det satt opp gjerdeanlegg for samling av sau i forbindelse med klipping og sanking. Et sperregjerde finnes også oppe i fjellet der sauene erfaringsmessig går seg fast.

Fremmede arter

Ingen registrering av fremmede arter.

Kulturminner

Automatisk fredete kulturminner på Sanden på nordsida: hustuffer, bosetningsplass

Skjøtsel og hensyn

Storfjellet er et svært viktig fuglefjell i kommunen (Strann m.fl. 2006) med en rekke hekkende sjøfugl. Mange faktorer for bevaring av verdifulle fuglefjell ligger utenfor selve lokaliteten. Det er næringstilgangen i sjøen som har størst betydning for aktivitet av sjøfugl i fuglefjell, men også andre naturlige svingninger i sjøfuglbestander, faren for å drukne i fiskeredskaper og det å bli utsatt for oljesøl kan påvirke populasjonen og dermed tilstanden av fuglefjellet. Det er først og fremst

beskyttelsen av sjøfugler mot forstyrrelse og beskatning som er aktuell som lokale tiltak. Storfjellet er en del av Røstøyan landskapsvernområde, men det gjelder ikke noen spesielle restriksjoner for ferdsel. Betydning av beite for utformingen av fuglefjell-eng er lite undersøkt. Beiting ansees ikke som forstyrrende faktor for hekkingen men heller bidrar til variasjon i vegetasjonssammensetning og et noe høyere artsmangfold på øya siden den holder vegetasjonen åpen, reduserer oppsamling av næringsstoffer og dermed dominans av enkelte nitrofile og konkurransedyktige arter. Det anbefales å fortsette med sauebeiting i samme omfang som det har vært tradisjon for.

Del av helhetlig landskap

Storfjellet ligger i Røstøyan landskapsvernområde. Området har også fått status som RAMSAR-område.

Verdibegrunnelse

Storfjellet ansees som et svært viktig fuglefjell i kommunen og Strann m.fl. (2006) har vurdert øya som svært viktig viltområde - verdi A.

Figur 7: Fuglefjell på Storfjellet. Fjellplatået i midten er tatt ut av lokaliteten siden dette arealet ble tidligere slått og brukt til beite, men er ikke fuglegjøslet som de andre områdene på øya.

Bilder fra lokaliteten

Figur 8. Nordsiden av Storfjellet. (Foto: T. H. Carlsen).

Figur 9. Østsiden av Storfjellet. (Foto: T. H. Carlsen).

Figur 10. Vestsiden av Storfjellet. Frodig, urterik vegetasjon i fjellveggen. (Foto: T. H. Carlsen).

Figur 11. Vestsiden av Stor fjellet (begge bildene). (Foto: T. H. Carlsen).

Områdenavn: **Melholmen**
 Områdenummer: **185610008**

Navn på lokaliteten Melholmen		Kommune Røst		Områdenr. 185610008	
ID i Naturbase BN00037422 (strandeng og strandsump) BA00024432 (viltforekomst)		*Registrert i felt av: Annette Bär og Thomas H. Carlsen		Dato: 26.06.2013	
Evt. tidligere registreringer og andre kilder (skriftlige og muntlige) Strann, K.-B. et al. 2006. Biologisk mangfold. Røst kommune. NINA Rapport 138 Reiersen, J. & Skifte, O. 1988. Gammelt og nytt om floraen på Røst-øyene. Polarflokken 12.				Skjøtselsavtale: Inngått år:- Utløper år:-	
Hovednaturtype: D04 Naturbeitemark 100 %		% andel		Utforminger: D0415 Svak lågurtbeiteeng 100 %	
Tilleggsnaturtyper:					
Verdi (A, B, C): B		Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.) Bilder			
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11) --					
Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):	
< 20 m	x	God	x	Slått	Torvtekt
20 - 50 m		Svak		Beite	x Brenning
50-100 m		Ingen		Pløying	Park/hagestell
> 100 m		Gjengrodd		Gjødsling	
		Dårlig		Lauving	
Vegetasjonstyper: G4a Frisk fattigeng, vanlig utforming					

Områdebeskrivelse

Innledning

Melholmen ble befart 26.06.2013 av Annette Bär og Thomas H Carlsen i forbindelse med naturtypekartlegging i Røstøyan landskapsvernområde og Nykan naturreservat. Kartleggingen skal danne grunnlag for utarbeidelsen av forvaltningsplanen for disse områdene som også tar høyde for overvåking av fastsatte bevaringsmål.

Tidligere har lokaliteten blitt befart som en del av områdeutvelgelsen for status som «utvalgt kulturlandskap» (2008) og i sammenheng med naturtypekartlegging i Røst kommune (2006). På grunnlag av kartleggingen i 2006 ble lokaliteten BN00037422 Melholmen (strandeng og strandsump) registrert i naturbasen. Den nye kartleggingen fra 2013 med områdeavgrensning, klassifisering og områdebeskrivelse skal erstatte strandenglokaliteten på Melholmen.

Bär, A. & Carlsen, T.H. Bioforsk Rapport 9 (53), 2014

Beliggenhet og naturgrunnlag

Sørvest for Røstlandet i Røst kommune ligger Melholmen på vestsida av Storfjellet. Øya er en liten lav holme med det høyeste punktet 35 m o.h. Lokaliteten ligger i mellomboreal vegetasjonssone med sterkt oseanisk, humid klima.

Melhomen er en del av Røstøyan landskapsvernområde. Verneformålet gjelder først og fremst viktige hekkeområder for sjøfugl, på Melhomen særlig yngleområde for lundefugl, teist, svartbak, tjeld, gråmåke og rødnebbterne. Naturtypeavgrensingen for naturbeitemark omfatter hele holmen ovenfor strandberget.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Lokaliteten omfatter hele øya ovenfor strandberget og er klassifisert som naturbeitemark (D04) (30,5 daa). Naturtypen faller under hovedtypen kulturmarkseng som helhet er vurdert som sårbar (VU) i Norsk rødliste for naturtyper 2011. Utformingen klassifiseres som svak lågurtbeiteeng (D0415) med et gras- og urterik feltsjikt. Vegetasjonstypen defineres som frisk fattigeng med vanlig utforming (G4a). Det finnes en liten «sump» bak hytta på sørsiden som ikke er skilt ut pga. størrelsen og ikke heller ble vegetasjonskartlagt i 2013.

Artsmangfold

Artssammensetning er gras- og urterik. Av grasarter forekommer gulaks, smyle, rødsvingel, engkvein og rapp-arter. Registrerte urter er bl.a. engsyre, ryllik, skjørbuksurt, fuglevikke, vanlig arve, engfrytle og hundekjeks. Mange av disse artene indikerer påvirkningen av fuglegjødsel som trolig bidrar til at artsmangfoldet er begrenset. Ingen rødlistearter har blitt registrert. Den rapporterte forekomsten av kystarve og bergkvein (Reiersen & Skifte 1988) kan ikke bekreftes i kartleggingen i 2013.

Bruk, tilstand og påvirkning

Naturbeitemark har vært i lang drift. Et godt tilpasset beitetrykk holder nitrofile arter som hundekjeks nede. Det finnes ingen tegn til gjengroing bortsatt fra arealet som ligger innenfor gjerdet til ei hytte på sørsiden. I noen fuktigere partier og/eller der det er mye tråkk er det tuete som på sørøstsida.

Fremmede arter

Ingen registreringer

Kulturminner

Ingen registreringer

Skjøtsel og hensyn

Skjøtsel av naturbeitemark med sauebeite bør fortsette i samme omfang som det har vært tradisjon for.

Det må tas hensyn til fuglelivet i området.

Del av helhetlig landskap

Melholmen ligger i Røstøyan landskapsvernområde. Området har også fått status som RAMSAR-område.

Verdibegrunnelse

Melholmen er en naturbeitemark med lang brukshistorie. Fuglegjødsel påvirker artssammensetningen og fører trolig til et noe begrenset artsmangfold. Ingen rødliste arter har blitt registrert. Det er ingen tegn til gjengroing eller registrering av fremmede arter. På bakgrunn av dette gis lokaliteten verdi B - viktig.

Figur 12: Naturbeitemark på Melholmen.

Bilder fra lokaliteten

Figur 13. Sørsiden av Melholmen med hytte og «sump» på høyre siden til hytta (øverst) og utsikt mot nordøst (nederste bilde) (Foto: T. H. Carlsen).

Områdenavn: Sandøya
 Områdenummer: 185610009

Navn på lokaliteten Sandøya		Kommune Røst	Områdenr. 185610009				
ID i Naturbase BA00024433 (viltforekomst)	*Registrert i felt av: Annette Bär og Thomas H. Carlsen		Dato: 25.06.2013				
Eventuelle tidligere registreringer og andre kilder (skriftlige og muntlige) Strann, K.-B. et al. 2006. Biologisk mangfold. Røst kommune. NINA Rapport 138 Reiersen, J. & Skifte, O. 1988. Gammelt og nytt om floraen på Røst-øyene. Polarflokken 12. Norderhaug, A., Johansen, A. & Karlsen, G. 2008. Innspill til forvaltningsplan for jordbrukslandskapet i Røst kommune. «Utvalgte kulturlandskap i jordbruket i Nordland»			Skjøtselsavtale: Inngått år:- Utløper år:-				
Hovednaturtype: % andel D04 Naturbeitemark - 100 %		Utforminger: % andel D0415 Svak lågurtbeiteeng - 100 %					
Tilleggsnaturtyper:							
Verdi (A, B, C): B		Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.) Bilder					
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11) --							
Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):		Vegetasjonstyper:	
< 20 m	x	God		Slått		Torvtekt	G4a Frisk fattigeng, vanlig utforming
20 - 50 m		Svak	x	Beite	x	Brenning	
50-100 m		Ingen		Pløying		Park/hagestell	
> 100 m		Gjengrodd		Gjødsling			
		Dårlig		Lauving			

Områdebeskrivelse

Innledning

Sandøya ble befart 25.06.2013 av Annette Bär og Thomas H Carlsen i forbindelse med naturtypekartlegging i Røstøyan landskapsvernområde og Nykan naturreservat. Kartleggingen skal danne grunnlag for utarbeidelsen av forvaltningsplanen for disse områdene som også tar høyde for overvåking av fastsatte bevaringsmål.

Tidligere har lokaliteten blitt befart som en del av områdeutvelgelsen for status som «utvalgt kulturlandskap» (2008) og i sammenheng med naturtypekartlegging i Røst kommune (2006).

Beliggenhet og naturgrunnlag

Sørvest for Røstlandet i Røst kommune ligger Sandøya på nordvestsida av Ellefsnyken. Øya er en lav holme med det høyeste punktet 28 m o.h. Lokaliteten ligger i mellomboreal vegetasjonssone med sterkt oseanisk, humid klima.

Sandøya er en del av Røstøyan landskapsvernområde. Verneformålet gjelder først og fremst viktige hekkeområder for sjøfugl, på Sandøya særlig yngleområde for lundefugl, ærfugl, teist, svartbak, tjeld, gråmåke og tyvjo.

Naturtypeavgrensingen for naturbeitemark omfatter hele holmen unntatt strandeng på nordsida og strandberget.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Lokaliteten omfatter hele øya ovenfor strandberget og er klassifisert som naturbeitemark (D04) (31 daa). Tidligere har øya vært en slåtteøy, men bruken har gått over til beitemark for sau. Naturtypen faller under hovedtypen kulturmarkseng som i sin helhet er vurdert som sårbar (VU) i Norsk rødliste for naturtyper 2011. Utformingen klassifiseres som svak lågurtbeiteeng (D0415) med et gras- og urterik feltsjikt. Vegetasjonstypen defineres som frisk fattigeng med vanlig utforming (G4a).

Artsmangfold

Artssammensetning er gras- og urterik. Av grasarter forekommer gulaks, smyle, rødsvingel, engkvein og rapp-arter. Finnskjegg dominerer i deler av beitemarka, spesielt på vestsiden. Ellers finnes det slåttestarr, bråtestarr, engfrytle, strandrug og hestehavre. Urteinnslaget består av bl.a. tiriltunge, føllblom, ryllik, blåklokke, gulris, fuglevikke, småengkall, rundskolm og en god del flekkmarihånd.

Vegetasjonen er frodig i kanten mot den bratte fjellsiden på sørsiden. Dette arealet er trolig påvirket av fuglegjødelse i noe større grad. Her finnes det også arter som engsyre, hundekjeks, rød jonsokkblom, skjørbuksurt, strandsmelle og sløke. I midten av øya i noen fuktigere partier finnes det et lite område som er dominert av høyvokste urter som f.eks. hundekjeks.

Ingen rødliste arter har blitt registrert.

Bruk, tilstand og påvirkning

Selv om Sandøya tidligere har vært en slåtteøy har den vært brukt til sauebeite i mange år.

Beitetrykket er passe, men kan godt økes noe i forhold til dagens nivå. Mesteparten av lokaliteten er i god hevd uten tegn til gjengroing. Bare i det fuktigere partiet i midten av øya kommer hundekjeks til dominans, men det ser ikke ut til at den sprer seg utover i de mer tørkeutsatte deler av øya. Det finnes noen fritidshytter som ligger både innenfor og utenfor lokalitetsavgrensningen.

Fremmede arter

Ingen registreringer

Kulturminner

Minnesmerke for P. Querini som strandet på øya i 1432.

Skjøtsel og hensyn

Skjøtsel av naturbeitemark med sauebeite bør fortsette, men beitetrykket kan økes noe.

Det må tas hensyn til fuglelivet i området.

Del av helhetlig landskap

Sandøya ligger i Røstøyan landskapsvernområde. Området har også fått status som RAMSAR-område.

Verdibegrunnelse

Sandøya har lang brukshistorie både som slåtteøy og naturbeitemark. Artssammensetningen er artsrik men uten forekomst av rødliste arter. Det er ingen tegn til gjengroing selv om beitetrykket virker noe lavt. På bakgrunn av dette gis lokaliteten verdi B - viktig.

Ortofoto av lokaliteten

Figur 14: Naturbeitemark på Sandøya. På nordsiden av øya finnes det en del fritidsbebyggelse.

Bilder fra lokaliteten

Figur 15. Vestsiden av Sandøya med utsikt mot Treenyken (øverst), bakken på vestsiden mot det høyeste punktet (midten), gjengroing med hundekjeks i midten av Sandøya (nederst) (Foto: A. Bär).

Bär, A. & Carlsen, T.H. Bioforsk Rapport 9 (53), 2014

Figur 16. Østsiden av Sandøya. Strandenga inkludert fritidsbebyggelse på venstre siden av bildet er unntatt naturbeitemarkslokaliteten (Foto: A. Bär).

Områdenavn: Ellefsnyken
Områdenummer: 185610010

Navn på lokaliteten Ellefsnyken		Kommune Røst	Områdenr. 185610010
ID i Naturbase BA00024434 (viltforekomst)	*Registrert i felt av: Annette Bär og Thomas H. Carlsen		Dato: 25.06.2013
Evt. tidligere registreringer og andre kilder (skriftlige/ muntlige) Strann, K.-B. et al. 2006. Biologisk mangfold. Røst kommune. NINA Rapport 138 Norderhaug, A., Johansen, A. & Karlsen, G. 2008. Innspill til forvaltningsplan for jordbrukslandskapet i Røst kommune. «Utvalgte kulturlandskap i jordbruket i Nordland»			Skjøtselsavtale: Inngått år:- Utløper år:-
Hovednaturtype: % andel G10 Fuglefjell - 100%		Utforminger: % andel G1001 Fugleberg - 20 % G1002 Fuglefjell-eng - 80 %	
Tilleggsnaturtyper:			
Verdi (A, B, C): A		Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.) bilder	
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11) -			
Stedkvalitet			Vegetasjonstyper:
Tilstand/Hevd		Bruk (nå):	
< 20 m	God	Slått	Torvtekt
20 - 50 m	Svak	Beite (x)	Brenning
50-100 m	Ingen	Pløying	Park/hagestell
> 100 m	Gjengrodd	Gjødsling	
	Dårlig	Lauving	
			X2 Fuglegjødset kystvegetasjon - X2a lav-utforming 20% - X2b gras/urte- utforming 80 %

Områdebeskrivelse

Innledning

Ellefsnyken ble befart 25.06.2013 av Annette Bär og Thomas H Carlsen i forbindelse med naturtypekartlegging i Røstøyan landskapsvernområde og Nykan naturreservat. Kartleggingen skal danne grunnlag for utarbeidelsen av forvaltningsplanen for disse områdene som også tar høyde for overvåking av fastsatte bevaringsmål.

Tidligere har lokaliteten blitt befart som en del av områdeutvelgelsen for status som «utvalgt kulturlandskap» (2008) og i sammenheng med naturtypekartlegging i Røst kommune (2006).

Beliggenhet og naturgrunnlag

Sørvest for Røstlandet i Røst kommune ligger Ellefsnyken mellom Trenyken og Storfjellet med Sandøya som nabo i vest. Øya betegnes som fuglefjell med det høyeste punktet 92 m o.h.

Ellefsnyken er værutsatt. Den ligger i mellomboreal vegetasjonssone med sterkt oseanisk, humid klima.

Ellefsnyken er en del av Røstøyan landskapsvernområde og er den nordligste av de tre øyene i Nykan naturreservat. Verneformålet gjelder først og fremst viktige hekkeområder for sjøfugl, på Ellefsnyken særlig lunde, lomvi, alke, toppskarv og havhest.

Naturtypeavgrænsingen for fuglefjellet omfatter hele øya ovenfor strandberget.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Lokaliteten omfatter hele øya ovenfor strandberget (60 daa) og er klassifisert som fuglefjell (G10). Naturtypen har fått rødlistestatus VU (sårbar) som følge av sterk tilstandsreduksjon, indirekte forårsaket av nedganger i fuglebestandene.

Utformingen fugleberg (G1001) finnes i de bratteste partiene med fast fjell og uten jordlag.

Fuglefjell-eng (G1002) forekommer under fugleberget og er brattest på vest- og østsiden.

Utformingen består av et åpent grasdekt jordlag med varierende andel av bare og grasdekte steinblokker. På sørsiden, hvor fuglefjell-enga er mindre bratt har den mer engpreg med sammenhengende grasrik vegetasjon. Vegetasjonstypen på fugleberg defineres som fuglegjødslet kystvegetasjon med lavutforming (X2a) mens det finnes en gras/urterik vegetasjonstypeutforming (X2b) der det ble kartlagt fuglefjell-eng.

Artsmangfold

Artsmangfoldet ble registrert bare i stikkprøver og på plasser der det var framkommelig. Arter på fugleberg ble ikke registrert. I fuglefjell-eng er vegetasjonen meget frodig og preget av tuer som følge av jorddekte steinblokker. Typiske arter er rødsvingel, engsyre, engkvein, smyle, strandsmelle, hundekjeks og rød jonsokkblom.

Bruk, tilstand og påvirkning

Naturtypen er i første rekke betinget av gjødsling fra hekkende sjøfugl. Påvirkningsgraden av fuglegjødsling har variert en del gjennom årene siden den er avhengig av bestandsstørrelsen av hekkende fugler som igjen er påvirket av mattilgangen i sjøen.

På Ellefsnyken har det i tillegg vært vanlig med sauebeite, men fra 2011 har det ikke vært sau på beite.

Fremmede arter

Ingen registrering av fremmede arter.

Kulturminner

Ingen registreringer.

Skjøtsel og hensyn

Ellefsnyken er et svært viktig fuglefjell i kommunen (Strann m.fl. 2006) pga. en rekke hekkende sjøfugl. Mange faktorer for bevaring av verdifulle fuglefjell ligger utenfor selve lokaliteten. Det er næringstilgangen i sjøen som har størst betydning for aktivitet av sjøfugl i fuglefjell, men også andre naturlige svingninger i sjøfuglbestander, faren for å drukne i fiskeredskaper og det å bli utsatt for oljesøl kan påvirke populasjonen og dermed tilstanden av fuglefjellet. Det er først og fremst beskyttelsen av sjøfugler mot forstyrrelse og beskatning som er aktuell som lokale tiltak.

Ellefsnyken er en del av Nykan naturreservat hvor det allerede gjelder restriksjoner for ferdsel. Betydning av beite for utformingen av fuglefjell-eng er lite undersøkt. Beiting ansees ikke som forstyrrende faktor for hekkingen men kanskje heller bidrar til et noe høyere arts mangfold på øya siden den holder vegetasjonen åpen, reduserer oppsamling av næringsstoffer og dermed dominans av enkelte nitrofile og konkurransedyktige arter. Det anbefales å ta opp sauebeiting igjen.

Del av helhetlig landskap

Ellefsnyken ligger i Røstøyan landskapsvernområde og Nykan naturreservat. Området har også fått status som RAMSAR-område.

Verdibegrunnelse

Hele øya Ellefsnyken, men spesielt nordvestsida, ansees som et svært viktig fuglefjell i kommunen og Strann m.fl. (2006) har verdisatt øya som svært viktig viltområde - verdi A.

Figur 17: Fuglefjell på Ellefsnyken.

Bilder fra lokaliteten

Figur 18. Sørvestsiden av Ellefsnyken (Foto: A. Bär).

Figur 19. Nordvestsiden av Ellefsnyken er ekstremt fuglepåvirket og frodig og er dominert av rødsvingel, engsyre, rød jonsokkblom og strandsmelle (Foto: A. Bär).

Figur 20. Nordsiden av Ellefsnyken (Foto: T.H. Carlsen).

Områdenavn: **Trenyken**
 Områdenummer: **185610011**

Navn på lokaliteten Trenyken		Kommune Røst	Områdenr. 185610011		
ID i Naturbase BA00024440 (viltforekomst)	*Registrert i felt av: Annette Bär og Thomas H. Carlsen		Dato: 26.06.2013		
Evt. tidligere registreringer og andre kilder (skriftlige/muntlige) Strann, K.-B. et al. 2006. Biologisk mangfold. Røst kommune. NINA Rapport 138 Norderhaug, A., Johansen, A. & Karlsen, G. 2008. Innspill til forvaltningsplan for jordbrukslandskapet i Røst kommune. «Utvalgte kulturlandskap i jordbruket i Nordland»			Skjøtselsavtale: Inngått år:- Utløper år:-		
Hovednaturtype: % andel G10 Fuglefjell - 100 %		Utforminger: % andel G1001 Fugleberg - 15 % G1002 Fuglefjell-eng - 85 %			
Tilleggsnaturtyper:					
Verdi (A, B, C): A		Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.) Bilder			
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11) -					
Stedkvalitet			Vegetasjonstyper:		
Tilstand/Hevd		Bruk (nå):			
< 20 m	God	x		Slått	X2 Fuglegjødset kystvegetasjon - X2a lav-utforming 15% - X2b gras/urte- utforming 85 %
20 - 50 m	Svak			Beite	
50-100 m	Ingen			Pløying	
> 100 m	Gjengrodd		Gjødsling		
	Dårlig		Lauving		

Områdebeskrivelse

Innledning

Trenyken ble befart 26.06.2013 av Annette Bär og Thomas H Carlsen i forbindelse med naturtypekartlegging i Røstøyan landskapsvernområde og Nykan naturreservat. Kartleggingen skal danne grunnlag for utarbeidelsen av forvaltningsplanen for disse områdene som også tar høyde for overvåking av fastsatte bevaringsmål.

Tidligere har lokaliteten blitt befart som en del av områdeutvelgelsen for status som «utvalgt kulturlandskap» (2008) og i sammenheng med naturtypekartlegging i Røst kommune (2006).

Beliggenhet og naturgrunnlag

Trenyken ligger langt ute i Norskehavet mellom Hernyken og Ellefsnyken sørvest for Røstlandet i Røst kommune. Øya betegnes som fuglefjell med det høyeste punktet 143 m o.h. Trenyken er svært værutsatt. Den ligger i mellomboreal vegetasjonssone med sterkt oseanisk, humid klima.

Bär, A. & Carlsen, T.H. Bioforsk Rapport 9 (53), 2014

Trenyken er en del av Røstøyan landskapsvernområde og Nykan naturreservat. Verneformålet gjelder først og fremst viktige hekkeområder for sjøfugl, på Trenyken særlig lundefugl, lomvi, alke, toppskarv, stormsvale og havsvale. Naturtypeavgrensingen for fuglefjellet omfatter hele øya ovenfor strandberget.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Lokaliteten omfatter hele øya ovenfor strandberget (194 daa) og er klassifisert som fuglefjell (G10). Naturtypen har fått rødlistestatus VU (sårbar) som følge av sterk tilstandsreduksjon, indirekte forårsaket av nedgang i fuglebestandene.

I de bratteste partiene med fast fjell og uten jordlag, dvs. deler av de tre toppene Breidnyken, Steigen og Spjuten, finnes utformingen fugleberg (G1001). Fuglefjell-eng (G1002) forekommer under fugleberget og viser forskjellig bratthetsgrader. Utformingen består av et åpent grasdekt jordlag med varierende andel av bare og grasdekte steinblokker. Spesielt på vestsiden hvor lundefuglen holder til finnes denne tuete strukturen. Vegetasjonstypen på fugleberg defineres som fuglegjødslet kystvegetasjon med lavutforming (X2a) mens det finnes en gras/urterik vegetasjonstypeutforming (X2b) der det ble kartlagt fuglefjell-eng.

Artsmangfold

Artsmangfoldet ble registrert i stikkprøver og ved bruk av kikkert. Arter på fugleberg ble ikke registrert. Typiske arter for fuglefjell-eng med sammenhengende jordsmonn var forekomst av rødsvingel, smyle, engsyre, engkvein, strandsmelle, strandbalderbrå, skjørbuksurt og rød jonsokkblom. Der påvirkning av fuglegjødsling er stor, økte andelen av rød jonsokkblom, engsyre og strandsmelle. Der fuglegjødsling er noe mindre og beitepåvirkning sterkere øker andelen av grasarter som rødsvingel, engkvein og gulaks. Nordsiden av Trenyken er generelt sett mer preget av urter og høystauder som f.eks. hundekjeks, rød jonsokkblom, strandsmelle og skjørbuksurt enn sør- og vestsiden som er mer grasrikt.

Bruk, tilstand og påvirkning

Naturtypen er i første rekke betinget av gjødsling fra hekkende sjøfugl. Påvirkningsgraden av fuglegjødsling har variert en del gjennom årene siden den er avhengig av bestandsstørrelsen av hekkende fugler som igjen er påvirket av mattilgangen i sjøen.

På Trenyken har det i tillegg vært vanlig med sauebeite. I de siste årene har det bare vært noen få sau på beite. Til håndtering av sauene settes det opp sperregjerde under sankingen, men deler av dette rigges ned etter bruk av hensyn til fuglene.

Fremmede arter

Ingen registrering av fremmede arter.

Kulturminner

Verdifull kvartærgeologisk lokalitet: kysthule. Kysthulen (brenningshule) ligger på nordsida og er 90 m lang. Sammen med kysthulen på Vedøya representerer den de eldste strandlinjedannelsene i fylket.

Skjøtsel og hensyn

Trenyken er et svært viktig fuglefjell i kommunen (Strann m.fl. 2006) med en rekke hekkende sjøfugl. Mange faktorer for bevaring av verdifulle fuglefjell ligger utenfor selve lokaliteten. Det er næringstilgangen i sjøen som har størst betydning for aktivitet av sjøfugl i fuglefjell, men også andre naturlige svingninger i sjøfuglbestander, faren for å drukne i fiskeredskaper og det å bli utsatt for oljesøl kan påvirke populasjonen og dermed tilstanden av fuglefjellet. Det er først og fremst beskyttelsen av sjøfugler mot forstyrrelse og beskatning som er aktuell som lokale tiltak. Trenyken er en del av Nykan naturreservat hvor det allerede gjelder restriksjoner for ferdsel. Betydning av

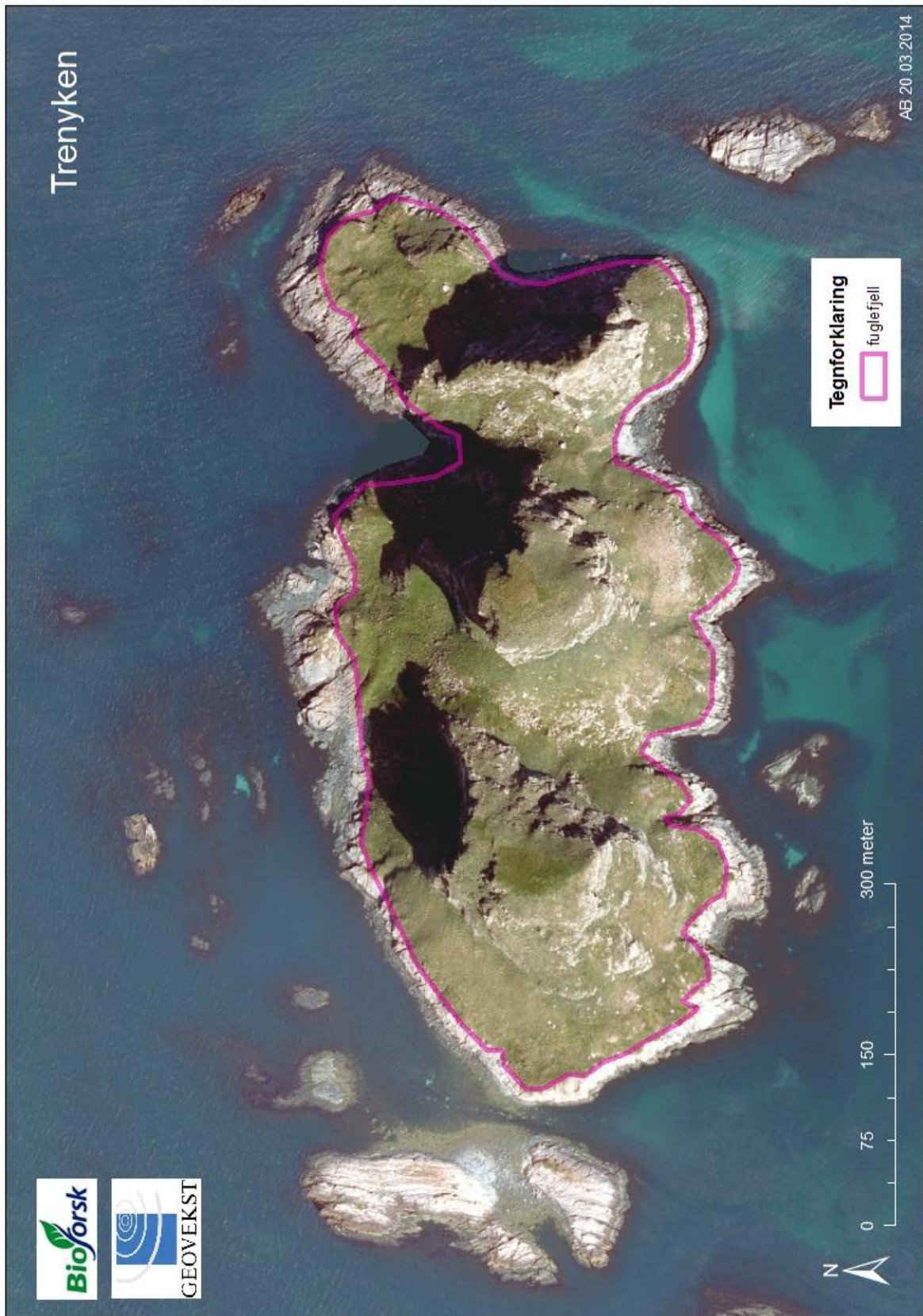
beite for utformingen av fuglefjell-eng er lite undersøkt. Beiting ansees ikke som forstyrrende faktor for hekkingen, men kanskje bidrar den heller til et noe høyere artsmangfold på øya siden den holder vegetasjonen åpen, reduserer oppsamling av næringsstoffer og dermed dominans av enkelte nitrofile og konkurransedyktige arter. Det anbefales å fortsette med saubeiting i samme omfang som det har vært tradisjon for.

Del av helhetlig landskap

Trenyken ligger i Røstøyan landskapsvernområde og Nykan naturreservat. Området har også fått status som RAMSAR-område.

Verdibegrunnelse

Trenyken ansees som et svært viktig fuglefjell i kommunen og Strann m.fl. (2006) har vurdert øya som svært viktig viltområde - verdi A.

Figur 21: Fuglefjell på Trenyken.

Bilder fra lokaliteten

Figur 22. Sørsida av Trenyken med to av de tre toppene: Breinyken (t.v.) og Steigen (t.h.). Sauegjerdet er satt opp på foten av Breinyken (Foto: T.H. Carlsen).

Figur 23. Nordvestsida av Trenyken. (Foto: T.H. Carlsen).

Figur 24. Vegetasjon mellom Steigen og Breidnyken på sørsida (t.v.), Breidnyken (i m.) og vegetasjon mellom Steigen og Spjuten på nordsida (t.h.) (Foto: T.H. Carlsen).

Områdenavn: **Hernyken**
 Områdenummer: **185610012**

Navn på lokaliteten Hernyken		Kommune Røst	Områdenr. 185610012
ID i Naturbase BA00024435 (viltforekomst)	*Registrert i felt av: Annette Bär og Thomas H. Carlsen		Dato: 26.06.2013
Evl. tidligere registreringer og andre kilder (skriftlige/ muntlige) Strann, K.-B. et al. 2006. Biologisk mangfold. Røst kommune. NINA Rapport 138 Norderhaug, A., Johansen, A. & Carlsen, G. 2008. Innspill til forvaltningsplan for jordbrukslandskapet i Røst kommune. «Utvalgte kulturlandskap i jordbruket i Nordland»			Skjøtselsavtale: Inngått år:- Utløper år:-
Hovednaturtype: G10 Fuglefjell - 100 %	% andel	Utforminger: G1002 Fuglefjell-eng - 90 % G1001 Fugleberg - 10 %	% andel
Tilleggsnaturtyper:			
Verdi (A, B, C): A		Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.) bilder	
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11) -			
Stedkvalitet			Vegetasjonstyper:
Tilstand/Hevd		Bruk (nå):	
< 20 m	God	x	Slått
20 - 50 m	Svak		Torvtekt
50-100 m	Ingen		Brenning
> 100 m	Gjengrodd		Park/hagestell
	Dårlig		
			Lauving
			X2 Fuglegjødset kystvegetasjon - X2a lav-utforming 10% - X2b gras/urte- utforming 90 %

Områdebeskrivelse

Innledning

Hernyken ble befart 26.06.2013 av Annette Bär og Thomas H Carlsen i forbindelse med naturtypekartlegging i Røstøyan landskapsvernområde og Nykan naturreservat. Kartleggingen skal danne grunnlag for utarbeidelsen av forvaltningsplanen for disse områdene som også tar høyde for overvåking av fastsatte bevaringsmål.

Tidligere har lokaliteten blitt befart som en del av områdeutvelgelsen for status som «utvalgt kulturlandskap» (2008) og i sammenheng med naturtypekartlegging i Røst kommune (2006).

Beliggenhet og naturgrunnlag

Hernyken ligger langt ute i Norskehavet mellom Skomvær og Trenyken sørvest for Røstlandet i Røst kommune. Øya betegnes som fuglefjell med det høyeste punktet 97 m o.h. Hernyken er svært værutsatt. Den ligger i mellomboreal vegetasjonssone med sterkt oseanisk, humid klima.

Bär, A. & Carlsen, T.H. Bioforsk Rapport 9 (53), 2014

Hernyken er en del av Røstøyan landskapsvernområde og Nykan naturreservat. Verneformålet gjelder først og fremst viktige hekkeområder for sjøfugl, på Hernyken særlig lundefugl og lomvi. På øya finnes det en forskningsstasjon for fugleobservasjon. Naturtypeavgrensingen for fuglefjellet omfatter hele øya ovenfor strandberget og forskningsstasjonen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Lokaliteten omfatter hele øya ovenfor strandberget (104 daa) og er klassifisert som fuglefjell (G10). Naturtypen har fått rødlistestatus VU (sårbar) som følge av sterk tilstandsreduksjon, indirekte forårsaket av nedgang i fuglebestandene.

I de bratteste partiene med fast fjell og uten jordlag finnes det utformingen fugleberg (G1001). Fuglefjell-eng (G1002) forekommer under fugleberget og består av et åpent grasdekt jordlag med varierende andel av bare og grasdekte steinblokker. De flateste partiene i fuglefjell-enga er mest beitepåvirket. Vegetasjonstypen på fugleberg defineres som fuglegjødslet kystvegetasjon med lavutforming (X2a) mens det finnes en gras/urterik vegetasjonstypeutforming (X2b) der det ble kartlagt fuglefjell-eng.

Artsmangfold

Artsmangfoldet ble registrert bare i stikkprøver og på plasser der det var framkommelig. Arter på fugleberg ble ikke registrert. Typiske arter for fuglefjell-eng med sammenhengende jordsmonn var forekomst av rødsvingel, smyle, engsyre, engkvein, skjorbuksurt, vanlig arve, rød jonsokkblom, fuglevikke, sløke, blåklokke, hundekjeks, markrapp og gulaks. Der påvirkning av fuglegjødsling økte, økte også andelen av rød jonsokkblom, engsyre og strandsmelle. Der fuglegjødsling er noe mindre og beitepåvirkning sterkere øker andelen av gulaks og smyle.

Bruk, tilstand og påvirkning

Naturtypen er i første rekke betinget av gjødsling fra hekkende sjøfugl. Påvirkningsgraden av fuglegjødsling har variert en del gjennom årene siden den er avhengig av bestandsstørrelsen av hekkende fugler som igjen er påvirket av mattilgangen i sjøen.

På Hernyken har det i tillegg vært vanlig med sauebeite. Beitepåvirkningen er størst i de flateste partiene i fuglefjell-eng, spesielt på sørvest- og sørøstsiden. Det er også disse partier som er minst påvirket av fuglegjødsling siden lundefuglen ikke hekker der. Likevel er arealet påvirket til en viss grad av fuglegjødsling som slippes ved inn- og utflyging til hekkeplassene ovenfor de flate partiene. Til håndtering av sauene settes det opp sperregjerde under sankingen, men deler av dette rigges ned etter bruk av hensyn til lundefugl.

På sørsiden finnes det noen små plasser spesielt over steinblokker hvor grasdekket er borte og bare jord og røtter er igjen. Disse erosjonsflatene skyldes trolig sauene og ikke hekkingen, men sammenhengene er ikke klar.

Fremmede arter

Ingen registrering av fremmede arter.

Kulturminner

Ingen registreringer.

Skjøtsel og hensyn

Hernyken er et av de viktigste fuglefjellene i kommunen (Strann m.fl. 2006).

Mange faktorer for bevaring av verdifulle fuglefjell ligger utenfor selve lokaliteten. Det er næringstilgangen i sjøen som har størst betydning for aktivitet av sjøfugl i fuglefjell, men også andre naturlige svingninger i sjøfuglbestander, faren for å drukne i fiskeredskaper og det å bli utsatt for oljesøl kan påvirke populasjonen og dermed tilstanden av fuglefjellet. Det er først og fremst beskyttelsen av sjøfugler mot forstyrrelse og beskatning som er aktuell som lokale tiltak. Hernyken

er en del av Nykan naturreservat hvor det allerede gjelder restriksjoner for ferdsel. Betydning av beite for utformingen av fuglefjell-eng er lite undersøkt. Beiting ansees ikke som forstyrrende faktor for hekkingen, men bidrar kanskje heller til et noe høyere artsmangfold på øya siden den holder vegetasjonen åpen, reduserer oppsamling av næringsstoffer og dermed dominans av enkelte nitrofile og konkurransedyktige arter. Det anbefales å fortsette med sauebeiting i samme omfang som det har vært tradisjon for.

Del av helhetlig landskap

Hernyken ligger i Røstøyan landskapsvernområde og Nykan naturreservat. Området har også fått status som RAMSAR-område.

Verdibegrunnelse

Hernyken ansees som et av de viktigste fuglefjellene i kommunen og Strann m.fl. (2006) har vurdert øya som svært viktig viltområde - verdi A.

Ortofoto av lokaliteten

Figur 25: Fuglefjell på Heryken.

Bilder fra lokaliteten

Figur 26. Sørsiden av Hernyken med blick nordover. (Foto: A. Bär).

Figur 27. Sørsiden av Hernyken sett mot øst. (Foto: A. Bär).

Områdenavn: Skomvær
Områdenummer: 185610013

Navn på lokaliteten Skomvær		Kommune Røst	Områdenr. 185610013				
ID i Naturbase BA00024436 (viltregistrering)	*Registrert i felt av: Annette Bär og Thomas H. Carlsen		Dato: 26.06.2013				
Eventuelle tidligere registreringer og andre kilder (skriftlige og muntlige) Strann, K.-B. et al. 2006. Biologisk mangfold. Røst kommune. NINA Rapport 138 Norderhaug, A., Johansen, A. & Karlsen, G. 2008. Innspill til forvaltningsplan for jordbrukslandskapet i Røst kommune. «Utvalgte kulturlandskap i jordbruket i Nordland»			Skjøtselsavtale: <u>Inngått år</u> : 2013 mellom Kari-Anne Nilsen og kystverket <u>Utløper år</u> : 2023				
Hovednaturtype: % andel		Utforminger: % andel					
D01 Slåttemark - 100%		D0104 Svak lågurtslåtteeng - 100 %					
Tilleggsnaturtyper:							
Verdi (A, B, C): C		Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.) Bilder					
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11)							
Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):		Vegetasjonstyper:	
< 20 m	x	God		Slått		Torvtekt	G4a Frisk fattigeng, vanlig utforming
20 - 50 m		Svak		Beite		Brenning	
50-100 m		Ingen	x	Pløying		Park/hagestell	
> 100 m		Gjengrodd		Gjødsling			
		Dårlig		Lauving			

Områdebeskrivelse

Innledning

Skomvær ble befart 26.06.2013 av Annette Bär og Thomas H Carlsen i forbindelse med naturtypekartlegging i Røstøyan landskapsvernområde og Nykan naturreservat. Kartleggingen skal danne grunnlag for utarbeidelsen av forvaltningsplanen for disse områdene som også tar høyde for overvåking av fastsatte bevaringsmål.

Tidligere har lokaliteten blitt befart som en del av områdeutvelgelsen for status som «utvalgt kulturlandskap» (2008) og i sammenheng med naturtypekartlegging i Røst kommune (2006).

Beliggenhet og naturgrunnlag

Skomvær ligger lengst ute i Norskehavet sørvest for Røstlandet i Røst kommune. Øya er forholdsvis slett med det høyeste punktet 15 m o.h. Skomvær er svært værutsatt. Den ligger i mellomboreal vegetasjonssone med sterkt oseanisk, humid klima.

Skomvær er en del av Røstøyan landskapsvernområde som først og fremst er vernet på grunn av viktige hekkeområder for sjøfugl, på Skomvær særlig teist.

Slåttemarkslokaliteten omfatter den største delen av øya, unntatt Littjskomvær i vest som ble brukt til beite. De nærmeste arealene rundt bebyggelsen er ikke tatt med siden de tidligere ble oppdyrket og bærer preg av nitrofile gjengroingsarter.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Slåttemarka omfatter 36 daa. Den er grasdomiert, men det finnes også en del urter. Lokaliteten er klassifisert som svak lågurtslåtteeeng (D0104) med vanlig utforming av vegetasjonstypen Frisk fattigeng (G4). Et tykt moselag, økt andel av starr og mer tuet struktur indikerer at slåttemarka er litt fuktigere i den sørlige delen på øya.

På noen plasser har hundekjeks spredt seg fra oppdyrket jord til slåttemarka.

Artsmangfold

Det er rødsvingel, gulaks, smyle og engkvein som dominerer. I tillegg forekommer grasarter som sølvbunke, finnskjegg, smårapp og slåttestarr. Av urter finnes det engsoleie, ryllik, hundekjeks, fuglevikke, engfrytle, skogstjerne, sløke, gulris, småengkall, føllblom, tiriltunge, engsyre, hvitkløver, fjærekoll, løvetann, høymole og rød jonsokkblom. Funnene av *Carex halophila* (austerbotnstarr/spraglestarr) av Reiersen og Skifte (1988) og Norderhaug (2006) på enga sør om fyret kan bekreftes av kartleggingen i 2013.

Bruk, tilstand og påvirkning

I den tida Skomvær fyr var bemannet (1887-1957) bodde det fire familier på øya. Det meste av øya ble tidligere brukt som slåtteland som ble etterbeitet av storfe og sau. Rundt 1950 hadde fyrvokterne ca. to kyr, en okse, sauer og høns. Etter fraflyttingen har slåttemarka ligget brakk. Tegn på gjengroing vises i form av et tykt lag av moser og dausene, samt at nitrofile arter som hundekjeks og høymole har begynt å spre seg fra tidligere oppdyrkede arealer nært bebyggelsen inn i slåttemarka. Ellers er arealet åpent og uten oppslag av kratt og busker som trolig skyldes at øya er svært vær- og vindutsatt.

Skjøtsel av Skomvær har vært vanskelig etter fraflyttingen siden den må ta hensyn til Kystverket sin drift av fyrstasjonen. Men fra 2013 har Kari-Anne Nilsen fått en 10-årig avtale med Kystverket for å kunne slå øya og evt. ha noen dyr på beite.

Fremmede arter

Ingen fremmede arter ble registrert.

Kulturminner

Fyrstasjon fra 1887.

Skjøtsel og hensyn

Det må tas hensyn til drift av fyrstasjonen på øya.

Det er planlagt av Kari-Anne Nilsen å starte opp med slått i 2014. Det er ønskelig å ta i bruk hele slåttemarka, men dersom det er kapasitetsproblemer (spesielt i oppstartsfasen/restaurering eller under dårlige værforhold) bør restaureringen av område skje trinnvis. Arealene vest og øst for bebyggelsen bør tas i bruk først. Fuktigere arealene i sør med spesielt mye dødt gras og moser kan beites forholdsvis hardt i noen år for å åpne opp vegetasjonsdekket med beiting og tråkk. Den tuete strukturen kan gjøre slått vanskelig, men må vurderes etter åpning av vegetasjonen etter beite.

Slåtten bør gjennomføres til tradisjonelt slåttetidspunkt som gjerne var sent (sjelden før midten av juli) etter at majoriteten av artene har blomstret og satt frø. Slått bør skje manuelt eller med lett redskap (tohjulstraktor), og med skjærende utstyr. Høyet bør bakketørkes eller hesjes før det fjernes. Slåttemarka kan etterbeites.

Del av helhetlig landskap

Skomvær ligger i Røstøyan landskapsvernområde. Området har også fått status som RAMSAR-område.

Verdibegrunnelse

Lokaliteten er ganske stor og sammenhengende med sine 36 daa. Slåttemarka er fremdeles åpen til tross for at arealet ikke har blitt slått eller skjøttet på annen måte siden 1957. Likevel finnes det noen tegn til gjengroing som f.eks. et tykt lag av moser og dødt gras. Vegetasjonen er ikke spesielt artsrik og uten forekomst av spesielle slåttemarksarter eller rødlistearter. Dette er kanskje ikke så uvanlig for slike værutsatte og isolerte plasser med fattig berggrunn. Lokaliteten gis verdi C (lav verdi), med potensiale til oppgradering til B (middels verdi) etter at restaurering har kommet i gang og at det er drevet skjøtsel igjen i noen år.

Figur 28: Slåttemarka på Skomvær. Bebyggelsen er tatt ut av lokaliteten. Litjeskomvær på vestsiden er ikke med siden det arealet ble brukt til beite.

Bilder fra lokaliteten

Figur 29: Slåttemarka på Skomvær har ikke blitt slått i lang tid. Område 185610013 (Foto: A. Bär).

Figur 30: Slåttemarka i den nordøstlige delen av Skomvær (Foto: T.H.Carlsen).

4 Overvåking av naturverdier

4.1 Naturtyper, bevaringsmål, tilstandsvariabler og overvåkingsmetodikk

Det ble utarbeidet en manual for overvåking av naturtyper innen kulturmark og havstrand (Bär 2013, Lundberg 2013) som skal være veiledende for utforming av et overvåkingsopplegg i verneområder. Overvåkingsmanualen baserer seg på NiN-systemet og beskriver bevaringsmål, tilstandsvariabler, tilstandsklasser, metodebruk og aktuelle tiltak. For hvert verneområde må aktuelle bevaringsmål defineres og tilstandsvariabler sammenstilles og konkretiseres slik at verneformålet og det individuelle særpreget av området reflekteres og overvåkingen tilpasses til dette. Når det henvises i tabellene under til trinninndeling, er selve trinnene mer konkretisert og utfyllende beskrevet i Bär (2013) og Lundberg (2013). Basert på disse utredningene er Miljødirektoratet i gang med å utvikle en nettbasert veileder som finnes på <http://www.lask93.net/Hakkespettboka/Default.aspx>.

Fuglefjell

Lokaliteter: Vedøya, Storfjellet, Ellefsnyken, Trenyken, Hernyken

Ikke alle tilstandsvariablene må tas i bruk på alle fuglefjellokalitetene. Variabler «Areal», «aktuell bruksform og -intensitet» er lett og samle inn data på og bør derfor overvåkes årlig på alle lokalitetene. Innsamling av vegetasjons- og fugledata er derimot mer tidskrevende og en bør støtte seg på de bestandsovervåkinger for utvalgte fuglearter som NINA gjennomfører årlig.

Vegetasjonsruter bør legges ut på to av de fem lokalitetene, først og fremst i fuglefjell-eng. Det kan være hensiktsmessig å velge to lokaliteter med forskjellig beitetrykk. Registrering av vegetasjonsrutene er nærmere beskrevet av Lundberg (2013) og bør gjennomføres av personer med fagbakgrunn innen vegetasjon og botanikk.

Tabell 3: Forslag til overvåkingsopplegg for fuglefjellokalitetene Vedøya, Storfjellet, Ellefsnyken, Trenyken, Hernyken.

Bevaringsmål	Tilstandsvariabler	Metode	Tilstandsklasse	Tiltak
Arealet til fuglefjell skal minst være x* daa (=referansestørrelse)	Areal	Oppmåling på flybilde	<u>God</u> : < 10 % arealendring <u>Middels</u> : -10-40 % endring <u>Dårlig</u> : > -40 % endring	hindre inngrep og omdisponering
Fuglefjell skal holdes åpent	Aktuell bruksintensitet	Årlige registrering av antall beitedyr og beitesesongen	<u>God</u> : tradisj. bruk <u>Middels</u> : ekstensivert e. moderat intensivert bruk <u>Dårlig</u> : opphørt bruk e. intensivert bruk	Beite iht. «tradisjonell bruk» (trinn 3)
	Aktuell bruksform	Årlige registreringer av aktuell bruksform og evt. endringer	<u>God</u> : årlig beite <u>Middels</u> : ingen beite på 1-3 år <u>Dårlig</u> : ingen beite > 3 år	Bare beite skal forekomme
Opprettholde artssammensetning typisk for fuglefjellene på Røst	Vegetasjons-sammensetning	Ruteanalyse (1x1 m) hvert 5. år (se også Lundberg 2013)	<u>God</u> : artssammensetning med diagnostiske arter** = referanse <u>Middels</u> : artssammensetning med diagnostiske arter redusert med < 25 % enn referanse <u>Dårlig</u> : artssammensetning med diagnostiske arter redusert med > 25 % enn referanse	Regulere beitetrykk
	Fuglepopulasjon	Årlig registrering av populasjonsstørrelse av hekkende fugler		Begrense forstyrrelsen av fuglene til et minimum (ferdsel, m.m.)

* Arealstørrelsen for hver lokalitet står i områdebeskrivelsen.

** Diagnostiske arter: rød jonsokkblom, skjørbuksurt, hundekjeks, strandsmelle, engsyre

Slåttemark

Lokalitet: Skomvær

Konkretisering av lokalitetstilpassete målsettinger spesielt for «tilstandsklasse» og «tiltak» bør basere seg på informasjon om tidligere arealbruk. Denne bør innhentes i forbindelse med utarbeidelse av skjøtelsesplanen. Her bør det forankres bl.a. slåttetidspunkt som har vært vanlig for lokaliteten, muligheten og begrensninger for beiting (tidspunkt og areal) m.m. slik at man kan henviser i overvåking av naturverdiene til skjøtelsesplanen og konkret formulerte mål der. Der det henvises til en referanseverdi (arealstørrelse, utbredelse av problemarter, m.m.) vil resultatene fra førstegangs kartlegging i forbindelse med overvåkingen brukes som referanseverdi. Registrering av vegetasjonsrutene er nærmere beskrevet av Bär (2013) og bør gjennomføres av personer med fagbakgrunn innen vegetasjon og botanikk.

Tabell 4: Forslag til overvåkingsopplegg for slåttemarkslokalitet på Skomvær.

Bevaringsmål	Tilstands-variabler	Metode	Tilstandsklasse	Tiltak
Arealet til slåttemarka skal minst være 30 daa (=referansestørrelse)	Areal	Oppmåling i felt	<u>God</u> : < 10 % arealendring <u>Middels</u> : -10-40 % endring <u>Dårlig</u> : > -40 % endring	Slått iht skjøtelsesplanen, hindre omdisponering
Slåttemarka skal holdes åpent	Aktuell bruksintensitet	Årlige registrering av hyppigheten og tidspunkt til slått	<u>God</u> : tradisj. bruk <u>Middels</u> : ekstensivert e. moderat intensivert bruk <u>Dårlig</u> : opphørt bruk e. intensivert bruk	Slått iht skjøtelsesplanen, «Tradisjonell bruk» iht NiN (trinn 3)
	Aktuell bruksform	Rekonstruksjon av trad. bruksregime. Årlige registreringer av aktuell bruksform og evt. endringer	<u>God</u> : årlig slått <u>Middels</u> : ingen slått eller bruk av uønskete tiltak på < 25 % av arealet <u>Dårlig</u> : ingen slått eller bruk av uønskete tiltak på > 25 % av arealet	Slått skal forekomme, beiting etter behov, ingen kunstgjødning, pløying eller sprøyting
Det skal legges til rette for å fremme stedeget og brukstilpasset artsmangfold	Problemarter	Strukturert befaring, Foto hvert 3.-5. år (se også Bär 2013)	<u>God</u> : < utbredelse ift referansestørrelse <u>Middels</u> : det skal ikke forekomme spredning ift referansestørrelse <u>Dårlig</u> : areal med problemarter har økt	Restaurering av areal dominert av hundekjeks
	Vegetasjons-sammen-setning	Ruteanalyse (1x1 m), i restaureringsfasen hvert 2. år, i skjøtelsesfasen hvert 5. år (se også Bär 2013)	<u>God</u> : artssammensetning med kulturmarksarter \geq referanse <u>Middels</u> : artssammensetning med kulturmarksarter redusert med < 25 % enn referanse <u>Dårlig</u> : artssammensetning med kulturmarksarter redusert med > 25 % enn referanse	Åpning av det tykke moselaget manuelt eller beiting (i restaureringsfasen), Årlig, tradisj. slått med hesjing eller bakketørring

Naturbeitemark

Lokaliteter: Melholmen og Sandøya

Tabell 4: Forslag til overvåkingsopplegg for beitemarkslokalitetene Melholmen og Sandøya.

Bevaringsmål	Tilstands-variabler	Metode	Tilstandsklasse	Tiltak
Arealet til beitemarka skal minst være x* daa (=ref.størrelse)	Areal	Oppmåling i felt eller på flybilde	<u>God</u> : < 10 % arealendring <u>Middels</u> : -10-40 % endring <u>Dårlig</u> : > -40 % endring	Beite, hindre omdisponering
Beitemarka skal holdes åpent	Aktuell bruksintensitet	Årlige registrering av antall beitedyr og beiteperioden	<u>God</u> : tradisj. bruk <u>Middels</u> : ekstsivert e. moderat intensivert bruk <u>Dårlig</u> : opphørt bruk e. intensivert bruk	Beite iht. «tradisjonell bruk» (trinn 3)
	Aktuell bruksform	Rekonstruksjon av trad. bruksregime. Årlige registreringer av aktuell bruksform og evt. endringer	<u>God</u> : årlig beite <u>Middels</u> : ingen beite eller bruk av uønskete tiltak på < 25 % av arealet <u>Dårlig</u> : ingen beite eller bruk av uønskete tiltak på > 25 % av arealet	Beite skal forekomme, ingen kunstgjødning, pløying eller sprøyting
Det skal legges til rette for å fremme stedegen og brukstilpasset artsmangfold	Problemarter	Strukturert befaring, Foto (hvert 3.-5. år)	<u>God</u> : < utbredelse ift referansestørrelse <u>Middels</u> : det skal ikke forekomme spredning ift referansestørrelse <u>Dårlig</u> : areal med problemarter har økt	Restaurering av areal dominert av hundekjeks (Sandøya)
	Vegetasjons-sammen-setning	Ruteanalyse (1x1 m), hvert 5. år (se også Bär 2013)	<u>God</u> : artssammensetning med kulturmarksarter \geq referanse <u>Middels</u> : artssammensetning med kulturmarksarter redusert med < 25 % enn referanse <u>Dårlig</u> : artssammensetning med kulturmarksarter redusert med > 25 % enn referanse	Beiting, evt. noe økning på Sandøya

* Arealstørrelsen for hver lokalitet står i områdebeskrivelsen.

Kilder

- Bär, A. 2013. Kulturmark. Tilstand og overvåking. Rapport M93-2013. Miljødirektoratet. 48 s.
- Bratli, H. 2013. Naturbeitemark. (Nytt faktaark for naturbeitemark, for den nye DN-håndbok 13 [under utarbeidelse], utformet av Harald Bratli 21. juni 2012, revidert 23. mai 2013)
- Direktoratet for naturforvaltning. 2006. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13. 2. utgave 2006.
- Fremstad, E. (1997). Vegetasjonstyper i Norge. NINA temahefte 12: 279.
- Gaarder, G., Erikstad, L., Larsen, B.H. & Mjelde, M. 2012. Sammenheng mellom rødlista for naturtyper og DN-håndbok 13. Inkludert midlertidige faktaark for nye verdifulle naturtyper. Miljøfaglig Utredning Rapport 2012: 26.
- Gederaas, L., Moen, T. L., Skjelseth, S. & Larsen, L.K. 2012. Fremmede arter i Norge - med norsk svarteliste (2012). Artsdatabanken, Trondheim.
- Grønlie, A.M. 1948. The ornithocrophilous vegetation of the bird-cliffs of Røst in the Lofoten Islands, northern Norway. *Nytt Magasin for Naturvitenskapere* 86: 117-243.
- Halvorsen, R. 2010. Oversettelse fra Direktoratet for naturforvaltning sine naturtypekartleggingshåndbøker 13 og 19 til Naturtyper i Norge versjon 1.0. Naturtyper i Norge oversettelsesnøkkel 1. 116.
- Lundberg, A. 2013. Havstrandsnatur. Tilstand, overvåking. DN-utredning 6-2013. Direktoratet for naturforvaltning.
- Miljødirektoratet 2013. Naturbase - Miljødirektoratets database over kartfesta informasjon om utvalgte natur- og friluftsområder i Norge. Nettside: www.naturbase.no. Informasjon hentet i januar 2013.
- Moe, D. 1970. En oversikt over karplantefloraen i Røst herred. *Blyttia* 28: 100-107.
- Norderhaug, A., Johansen, A. & Karlsen, G. 2008. Innspill til forvaltningsplan for jordbrukslandskapet i Røst kommune. «Utvalgte kulturlandskap i jordbruket i Nordland». Upublisert.
- Reiersen, J. & Skifte, O. 1988. Gammelt og nytt om floraen på Røst-øyene. *Polarflokken* 12 (3): 215-248.
- Svalheim, E. 2013b. Naturtypenavn: Slåttemark. (Nytt faktaark for Slåttemark, for den nye DN-håndbok 13 [under utarbeidelse], utformet av Ellen Svalheim 21. mai 2013).
- Strann, K.-B., Bjerke, J.W., Frivoll, V. & Johnsen, T.V. 2006. Biologisk mangfold. Røst kommune. NINA Rapport 138.